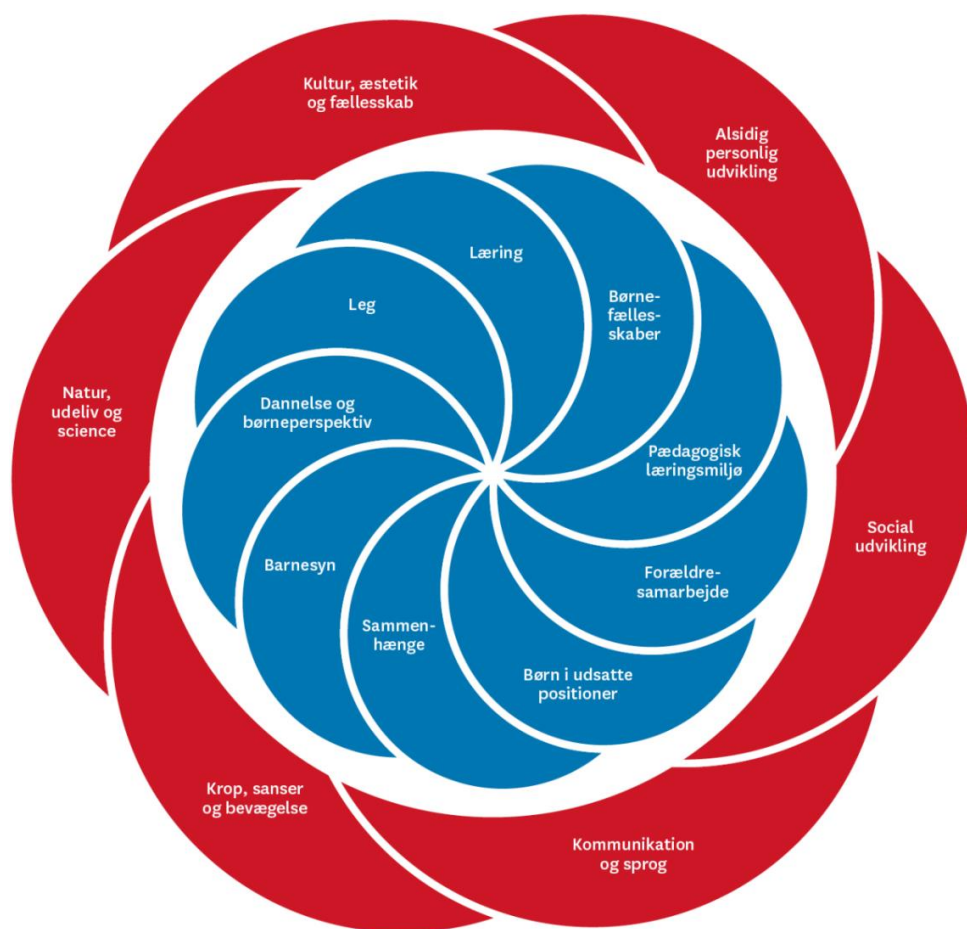

Pædagogisk Læreplan

For Vuggestuen i Vandfaldet

Indhold

Indledning.....	3
Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Praktiske oplysninger.....	5
Det pædagogiske grundlag	6
Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
Pædagogisk læringsmiljø	8
Samarbejde med forældre om børns læring	9
Børn i udsatte positioner	10
Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestartere)	11
De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål.....	14
Alsidig personlig udvikling	15
Social udvikling	18
Kommunikation og sprog.....	23
Krop, sanser og bevægelse.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Natur, udeliv og science	30
Kultur, æstetik og fællesskab	34
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Inddragelse af lokalsamfundet (udarbejdes områdevis)	38
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (udarbejdes af den enkelte daginstitution)	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Værktøjskasse	41

Figur 1 Læreplansblomsten *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold*. (Børne- og socialministeriet, 2018)

Egedal Kommunes skabelon for den pædagogiske læreplan er udarbejdet på baggrund af:

- *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, LBK nr. 176 af 25/02/2019*
- *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer, BEK nr. 968 af 28/06/2018*
- *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold (Børne- og socialministeriet, 2018)*
- *Skabelon til pædagogisk læreplan (Børne- og socialministeriet og Danmark Evalueringsinstitut, 2019)*

Indledning

Alle dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv, efter dagtilbudslovens § 7.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde, og den er et redskab til at skabe en fælles retning for det pædagogiske arbejde og samtidig sikre, at der arbejdes bevidst med pædagogik hele dagen i alle dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er dynamisk og bruges til udvikling af pædagogisk praksis.

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, læreplanstemaerne og læringsmål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Det pædagogiske grundlag består af ni elementer:

- *Barnesyn*
- *Dannelse og børneperspektiv*
- *Leg*
- *Læring*
- *Børnefællesskaber*
- *Pædagogisk læringsmiljø*
- *Forældresamarbejde*
- *Børn i udsatte positioner*
- *Sammenhæng til børnehaveklassen*

Nogle elementer, eksempelvis barnesyn, skal altid være til stede, mens andre elementer, som eksempelvis sammenhæng til børnehaveklassen, kan være mere til stede i nogle sammenhæng end andre.

Der er seks læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop sanser og bevægelse
5. Natur udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Læreplanstemaerne afspejler den brede læringsforståelse, som er i dagtilbuddene.

Der er fastsat to læringsmål for hvert læreplanstema. Disse udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring, samtidig med at der sættes en fælles retning for det pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan indeholder pædagogiske refleksioner og retningsgivende eksempler på, hvordan dagtilbuddene arbejder med at fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vejledning til udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Organiseringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Planlægning af det pædagogiske arbejde tager afsæt i dagtilbudslovens § 8-10. Alle daginstitutioner og dagplejen skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart. Hvis børnene er organiseret i andre aldersgrupper, udarbejdes den pædagogiske læreplan på baggrund af denne organisering. Den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år.

Udfyldelse af læreplansskabelonen

Denne pædagogiske læreplan er delt i to.

I første del beskrives det *pædagogiske grundlag*. Her beskrives med korte pædagogiske refleksioner, hvordan det enkelte dagtilbudsområde arbejder med det pædagogiske grundlag, og hvordan de enkelte elementer omsættes i området. Denne del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i området.

Den anden del af den pædagogiske læreplan fokuserer på *de seks læreplanstemaer og de 12 læringsmål*, og den tager afsæt i

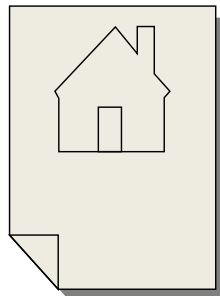
det pædagogiske grundlag. Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer, og det skal fremgå, hvordan det understøtter læringsmålene. Til dette kan der eksempelvis anvendes praksisfortællinger som pædagogisk redskab. Anden del af den pædagogiske læreplan udarbejdes i den enkelte daginstitution.

Herudover beskrives til sidst i den pædagogiske læreplan, hvordan der arbejdes med inddragelse af lokalsamfundet og børnemiljøet.

Nationale krav til den pædagogiske læreplan

Det gælder for både det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne samt de 12 læringsmål, at indholdet er nationalt fastsat og beskrevet i *Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold* (Børne- og Socialministeriet 2018) og i *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold og i seks læreplanstemaer* (2018).

Du kan finde relevante links i værktøjskassen på side 20.

- *Børnehuset Vandfaldet ,vi kalder os for mulighedernes hus er en del af Området Stenløse beliggende nær station grønne områder ,med boldbaner ,mose og lokale bondegårde.*
- *Vi bor på Torvet 1 3660 Stenløse*
- *Vi har ca 40 vuggestuebørn og 65 Børnehavebørn*
- *Vi har en 60- 40 fordeling af uddannet pædagoger, og medhjælper, samt en daglig leder, to koordinator og en madmor, vores personale gr. er mangfoldigt sammensat blandet i køn alder, og med anden etnisk baggrund*
- *Vi har frokost ordning fra fru Hansens kælder som er 80 % økologisk*
- *Vi har åbnet fra mandag til torsdag fra kl 06;30-16:45 fredag 06:30-16:00*
- *Denne her læreplan er gældende for vuggestuen i Vandfaldet*

Område Stenløse er et ud af 4 områder i Egedal kommune. Område Stenløse består af 10 børnehuse og specialtilbuddet Hyldeblomsten, dagplejen og 7 ressourcepædagoger.

Område Stenløse:

- Boelholm
- Degnebakken
- Havrevænget
- Blåmejsen
- Mælkevejen
- Langekær
- Kildeholm
- Stengården
- Vandfaldet
- Eventyrhuset
- Bækkegården
- Dagplejen
- Hyldeblomsten
- Ressourceteamet

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag består af ni forskellige elementer, som danner grundlaget for, hvordan der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle vores dagtilbud.

Først beskrives elementerne børnesyn, dannelse og børneperspektiv leg, læring og børnefællesskaber, dernæst beskrives det pædagogiske læringsmiljø og til sidst beskrives arbejdet med forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhængen til børnehaveklassen.

Det pædagogiske grundlag beskrives områdevis.

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Barnesyn

Vi arbejder på at skabe en tryk og udviklende hverdag for børnene, hvor vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone samt lærer det at være en naturlig del af fællesskabet. I vores pædagogiske praksis tilstræber vi at have:

- **En anerkendende tilgang** til barnet. Vi er nærværende og møder barnet, hvor det er.
- **Et ressourcensyn**, hvor vi har fokus på barnets styrkesider og bruger dem i udviklingen af barnets svagere sider samt at være **inkluderende**, hvor vi forebygger, at barnet kommer i en udsat position
- **Et læringssyn**, hvor vi arbejder med den styrkede læreplan, hvor fokus er på trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I område Stenløse arbejder vi ud fra følgende kerneopgave:

Vi skal gennem samskabende relationer skabe de bedst mulige rammer for et godt og udviklende børneliv.

Dannelse og Børneperspektivet

Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og være afsætt for børnenes måder at begribe og handle på i en digitaliseret og global verden. Vi skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som det pædagogiske personale er ansvarligt for at skabe.

Leg, Læring og Børnefællesskaber

Igennem voksenstruktur arbejdes der med at skabe lege og læringsmiljøer udsprunget af barnets perspektiv.

Læringen ses forankret, når barnet kan anvende de strategier, redskaber og det pædagogiske personales intenderede læring i de børneinitierede lege. Det er i disse lege, at børnene bearbejder ny læring. Fx når et barn inviterer nye børn med i en allerede igangværende leg, hvor de tillærte redskaber anvendes.

Det er det pædagogiske personales opgave at tilgodese allerede eksisterende fællesskaber og sætte rammer for andre fællesskaber igennem leg og læring.

Pædagogisk læringsmiljø

Med udgangspunkt i følgende situationer tages afsæt i alle de pædagogiske grundlags øvrige elementer:

- leg
- planlagte vokseninitierede aktiviteter
- spontane aktiviteter
- børneinitierede aktiviteter
- daglige rutiner

Fælles for alle læringsmiljøer er der fokus på det pædagogiske personales rolle gennem hele dagen. Der skal sættes tydelige og genkendelige rammer for de daglige rutiner, hvilket afspejles i organisering af voksenorden, der tilgodeser det enkelte barns samt børnegruppens behov for guidning og støtte.

Vi anvender ICDP (International Child Development programme) som redskab til at være tydelige og ansvarstagende i vores relation med børnene. Det er altid det pædagogiske personales ansvar, at relationen er betydningsfuld for det enkelte barn, så barnet dermed har de bedst mulige forudsætninger for at modtage læring samt være en del af fællesskabet. Vi anvender ICDP, når vi understøtter relationen imellem børnene samt barn-voksen relationen.

Det pædagogiske personale skal indrette og vedligeholde fysiske læringsmiljøer, der fremmer og motiverer børneinitierede lege og aktiviteter samt være opmærksom på egen rolle i at sikre børns deltagelsesmuligheder.

Det er en forudsætning, at:

- Der er en professionel afstemning af dagens gøremål
- Faglige og didaktiske overvejelser igennem hele dagen
- ICDP anvendes som metode til at justere sig ift. barnets initiativ
- Der er en tydelig voksenorden, der skaber mulighed for nærvær, som understøtter barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse
- Der er en faglig dialog om, hvordan de 6 læreplanstemaer bringes i spil i de forskellige læringsmiljøer igennem hele dagen.

Samarbejde med forældre om børns læring

Igennem samskabende relationer styrkes det tværprofessionelle samarbejde med forældre omkring børnene. Relationen bygger på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om det enkelte barns og børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse. Som pædagogisk personale justerer vi os i forhold til den enkelte familie, så vi herved sikrer, at det enkelte barn får de bedst mulige rammer for udvikling.

Samarbejdet med forældrene om det enkelte barn:

Samarbejdet med forældrene starter, når forældrene kontakter institutionen allerede før barnets start. Det pædagogiske personale har ansvar for, at forældrene føler sig velkomne og trygge. Dette sker ved at sikre en god kommunikation fra start. Der kan evt. tilbydes en overleverings- og/eller opstartssamtale for herigennem at sikre den bedst mulige start i dagtilbuddet.

Igennem den daglige kontakt med forældrene opbygger vi den nødvendige tillid. To gange årligt udarbejdes trivselsvurderinger på barnet, hvor forældre bliver inddraget, hvis vurderingen giver anledning hertil.

Der udarbejdes sprogvurderinger i 3-års alderen samt inden skolestart. Forældre inddrages i både gennemførelse samt resultat. Eksterne samarbejdspartnere kontaktes i samarbejde med forældre, såfremt sprogvurderingen giver anledning til det.

Det pædagogiske personale bruger AULA til at lægge inspiration og materiale op om vores pædagogiske praksis og eventuelle temaer. Herved inddrages forældrene, så de får mulighed for at bidrage til understøttelse af barnets trivsel og læring.

Samarbejdet med forældrene om børnegruppen:

Et positivt forældresamarbejde har en afgørende betydning for trivslen i børnegruppen. Det skaber vi rammerne om ved løbende at inddrage dem i børnegruppens trivsel og udvikling på forældremøder, i forældreråd samt i sociale arrangementer.

Det er vigtigt at tænke forældreinddragelse ind i vores pædagogiske læringsmiljø. Vi skal være nysgerrige på deres viden, perspektiver og evt. erhverv eller fritidsinteresser, som kan bidrage til et varieret læringsmiljø. Fx brandmand, operasanger, sygeplejerske, lastbilchauffør eller lystfisker.

Børn i udsatte positioner

Alle børns muligheder for deltagelse i fællesskabet sikres ved at det pædagogiske personale omkring børnene er bevidste om og justerer sig i forhold til hvilke børn, der er til stede samt hvilke forudsætninger, det enkelte barn har for deltagelse.

Igennem kontinuerlig refleksion og evaluering i forhold til den aktuelle børnegruppe, justeres den pædagogiske praksis for herigennem at sikre at denne er tilpasset børnegruppen.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på dynamikken i gruppen og det enkelte barns ressourcer. Vi anvender ICDP, der er en relations- og ressourceorienteret pædagogik, som giver os et fælles pædagogisk sprog. I ICDP er det altid det pædagogiske personale, der har ansvaret for den gode relation.

Vi samarbejder løbende med psykolog og logopæd, som kan give os sparring på pædagogiske udfordringer.

Det pædagogiske personale møder forberedt, og har planlagt dagen, så den tager højde for og involverer børn i udsatte positioner. Herved fremmes udviklingsmulighederne for barnet og børnegruppen.

Det enkelte dagtilbud arbejder med rutinepædagogik, der skaber en tydelig og genkendelig struktur til gavn for både det enkelte barn og børnegruppen.

I Egedal kommune arbejder vi med tidlig forebyggende indsats. Det pædagogiske personale indgår i et tværprofessionelt samarbejde med bl.a. psykolog, logopæd, sagsbehandler og sundhedsplejersken. Inddragende netværksmøder anvendes til at understøtte samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk.

I område Stenløse har vi 7 ressourcepædagoger, som i samarbejde med forældre og dagtilbud i en periode kan understøtte børn med særlige behov. Ressourceforløb visiteres to gange årligt.

Sammenhæng til børnehaveklassen (kun gældende for kommende skolestarter)

I område Stenløse arbejder vi året forinden skolestart med storebørns gruppen, så den gode sammenhæng og overgang sikres mellem dagtilbud og skole.

Det pædagogiske personale arbejder hen imod at gøre barnet skoleparat. Vi arbejder målrettet med at forberede barnet på at kunne indgå i et børnefællesskab ved at have særlig fokus på den sociale, den alsidige personlige samt den sproglige udvikling, da det giver robuste børn, der har de bedste forudsætninger for at kunne indgå i læringsmiljøet i skoleregi.

I planlægningen af projekter og aktiviteter anvender vi indsamlet data fra fx sprogvurderinger og trivselskemaer.

Det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den styrkede læreplan understøtter arbejdet med storebørns gruppen.

I efteråret deltager repræsentanter fra det pædagogiske personale i fælles informationsmøde i Distriktsskole Stenløse for at understøtte den gode overgang mellem dagtilbud og SFO/skole.

I løbet af efteråret udarbejder det pædagogiske personale overleveringsskemaer på det enkelte barn for at sikre videndeling. Efterfølgende bliver alle forældre tilbudt en samtale i dagtilbuddet med henblik på at understøtte barnets videre udvikling frem mod skolestart. Hvis det skønnes nødvendigt, tilbydes også en overleveringssamtale med deltagelse af repræsentanter fra SFO og skole.

Vi har flere faste traditioner og aktiviteter i løbet af børnenes sidste år i dagtilbuddet:

- børnenes dag, hvor storebørnsgrupperne fra alle institutioner mødes
- besøg på SFO'ernes legepladser
- besøg i SFO, når børnene er skoleplaceret

I Område Stenløse har vi indgået et samarbejde med Distriktsskole Stenløse, hvor vi når det er muligt udlåner personale til MiniSFO for at sikre den gode overgang mellem børnehave og SFO/skole.

Vores erfaring er, at børnene profiterer af at have en kendt voksen med i den første tid. Når personalet vender tilbage til dagtilbuddet, er det ofte med ny viden, som kvalificerer vores videre arbejde med børnenes udvikling, læring og dannelse.

Vi arbejder kontinuerligt med yderligere udvikling af samarbejdet mellem Distriktskole Stenløse og områdets dagtilbud ved zonemøder i ledergruppen på tværs af dagtilbud og skole. Pædagogerne inviteres ad hoc ind i udviklingsarbejdet.

”Kerneopgaven i Børnehuset Vandfaldet er at skabe et trygt og nærværende miljø, i et mangfoldigt børnehus, som er i konstant udvikling. Vi arbejder ud fra verdens bedste hverdag, hvor der er fokus på nærvær udvikling, trivsel, læring og dannelse. Vi vil byde jer inden for i mulighedernes hus.”

De seks læreplanstemaer og 12 læringsmål

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, inden for og på tværs af de seks pædagogiske læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Der er fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. Målene udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Denne del udarbejdes af den enkelte daginstitution.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet alsidig personlig udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for alsidig personlig udvikling.

Vi har med læreplanerne lavet nedslag i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen, med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1.

- *I Vandfaldet sikrer vi os at børnene øver og udvikler færdigheder – både socialt, motorisk, sprogligt og personligt, de bliver mere selvhjulpne og får dermed mere selvværd og selvtillid*
- *Børnene sidder i faste grupper på tværs af alderen, det giver mulighed for at børnene bliver bevidste om sig selv og hinanden*

Pædagogiske mål 2.

- *I Vandfaldet arbejder vi ud fra at børnene gennem støttende og nærværende voksne får erfaringer om vedholdenhed, livsduelighed og gå på mod*

- *Det sker gennem rutiner/gentagelser i den pædagogiske praksis. Børnene lærer at kunne rumme sig selv og andre i fællesskabet. Det kræver en tydelig voksenorden, og struktur i hverdagen.*
- I Vandfaldet er der fokus på rutiner, der bruges i dagligdagen, så der skabes genkendelighed/rød tråd gennem hele huset.
- Under måltidet har vi fokus på selvhjælpen hed og dannelse. Børnene lærer at kunne selv og genkende rutinerne under et måltid
- Børnene er deltagende i praktiske formål såsom faste pladser, dækkebord, hælde op, vælger selv den mad man har lyst til, ikke tvinges, men opfordres til at smage
- I Vandfaldet har vi fokus på tydelige rutiner ved aflevering og afhentning, ved at der tilbydes små legezoner.
- I Vandfaldet opmuntrer, udfordrer og guider vi børnene så børnenes engagement, livsduelighed og gåpåmod fremmes
- I Vandfaldet arbejder vi ud fra ICDP-principperne, hvor de voksne skal justere sig ift. børnenes nærmeste udviklingszone
- Vi har tydelig voksenorden og struktur i vores dagligdag for at skabe genkendelighed og tryghed for børnene.
- Ved at dele børnene op i små grupper, sikrer vi at alle børn kan inkluderes og opnå læring i forhold til alder og udvikling.
- I Vandfaldet arbejder vi med nærværende og anerkendende voksne, så børnene bydes ind i en succesoplevelse. Vi er nysgerrige på børnenes ressourcer.
- I Vandfaldet er vi i tæt dialog med forældrene om barnets trivsel. På den måde kan vi bedst støtte op om barnets udvikling.

Praksisfortælling:

Jeg tager Jonas med ud i garderoben, som den første da jeg ved han skal bruge længere tid på at tage tøj på. Jonas vil ikke selv gøre det men have den voksne til at hjælpe ham. Efter nogle minutter kommer hans venner fra stuen ud i garderoben. De skynder sig at tage tøj på, og Jonas bliver ked af det, fordi han gerne vil ud samtidig med sine venner. Jeg viser Jonas vores piktogrammer. Vi går i dialog om, hvad vi skal have på i forhold til vejret, og aftaler at han skal tage den ene sko på, så tager jeg den anden på. Han sidder lidt og tænker. Da han ser sine venner begynde at gå på legepladsen, skynder han sig og prøver igen. Han får skoen på og jeg hjælper ham med den anden. Så løber han glad hen til sin kammerater og viser han har taget skoene på selv, og de løber sammen ud på legepladsen.

For at få de andre temaer i spil har vi valgt at have fokus på måltidet

Social udvikling:

- Måltidet er et læringsmiljø
- I Vandfaldet arbejder vi ud fra et fællesskab om måltidet
- Det er med til at forbedre deres samtaler med hinanden
- Det styrker relationerne til hinanden og dem selv.
- De udvikler en bevidsthed om de andre børn og deres behov/følelser som de sidder til bords med.
- Vi arbejder ud fra ICDP, dvs. vi justerer os i forhold til barnet, for at få de bedst mulige relationer til barnet.
- Børnene lærer at mestre deres egen selvregulering ifht. koldt, varmt, sulten, tørstig ked af det og glad.

Kommunikation og sprog:

- I Vandfaldet italesætter vi om den mad vi får serveret, hvad det er, hvordan det ser ud etc.
- De skal selv udpege det de har lyst til at spise, og vi benævner den mad, de vælger for at de til sidst vil kunne sige den mad, de gerne vil have
- Vi snakker om maden, og hvor den kommer fra – dvs. fra jord til bord
- Børnene sidder i små faste grupper, hvor de kan observere, spejle og kommunikere med hinanden.

Krop, sanser og bevægelser:

- vi bruger vores sanser ved at dufte og smage på det vi får serveret
- vi hjælper børnene til at mærke efter hvornår man er mæt

- vi styrker finmotorikken, da de selv øser maden op
- vi hjælper børnene til at blive mere selvhjulpen
- Børnene udvikler en øget kropsbevidsthed.
- Børnene får en øget viden om sund kost
- Vi arbejder med opmærksomhed på former og farver.

Natur, ude liv og science:

- vi snakker om hvor maden kommer fra – fra jord til bord
- vi udforsker de forskellige madvare, og smager på dem, ser hvad der sker når man trykker på dem etc.
- vi spiser uden for, hvis vejret er til det - her er alle sanser i spil

Kultur, æstetik og fællesskab:

- De får en øget bevidsthed om rutinen i måltidet fra start til slut, da de dækker bord, henter mad og øser selv op.
- Børnene får en øget bevidsthed om rutinerne i et måltid
- Dannelsesbegrebet lagres hos barnet, ved at de aktivt er deltagende i måltidet.
- Da vi har madordning, skabes der også snakke omkring forskellige kulturer, i den mad der serveres.

Social udvikling

Pædagogiske mål for temaet:

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

- Beskriv hvordan temaet social udvikling omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet social udvikling ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for social udvikling.

Vi har med læreplanerne lavet nedslag i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen, med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1.

- *Vi har en indkørings base til de helt små, som starter i vuggestuen, hvor der er "ro til at gro". Her er der fokus på sanser og aldersbaseret aktiviteter, og samtidig skærmer vi børnene fra de større børn.*
- *Vi arbejder med ældste gruppe hvor børnene det sidste år er samlet.*
- *Vi skaber tryghed ved at være nærværende, synlige og guidende voksne*

➤ *Vi arbejder i teams med tydelig voksenorden, så alle børn møder en kendt voksen og voksne kender alle børn.*

➤ **pædagogiske mål 2:**

- *vi sikrer at børn i udsatte positioner bliver støttet op om. Vi hjælper dem med at få erfaringer med at være aktiv deltagende i fællesskabet*
- *Vi guider, støtter og motiverer børnene til at prøve aktiviteterne*
- *Vi følger børnenes spor, det lærer dem at udtrykke deres følelser og behov*
- *For at behandle alle ens skal, børnene behandles forskelligt, Vi tager altid udgangspunktet i børneperspektivet.*
- *I vandfaldet arbejder personalet ud fra ICDP -principperne, hvor vi justerer os ift. børnene og deres behov.*

- I Vandfaldet kommer de sociale fællesskaber i spil, gennem de fælles aktiviteter vi har i løbet af dagen
- I Vandfaldet har vi to dage om ugen rytmik på tværs af aldersgrupperne. Vi opdeler børnene ud fra alder og udvikling, så vi kan arbejde ud fra deres nærmeste udviklingszone
- I Vandfaldet har vi valgt at have fælles morgensang, hvor der er rum og plads til alle. Børnene har mulighed for at komme med forslag til de sange som skal synges. Børnene træner at turde synge foran hinanden
- I vandfaldet har vi en kultur omkring, hvordan vi fejrer fødselsdage. Det gælder både når fejringen sker i huset eller når børnene er på hjemmebesøg. Vi har vores kongestol og en soldat med flag. Her skriver vi barnets navn på og gør på den måde børnene opmærksom på, at der er et barn der fejres. Ligeledes har vi også en stork med en baby for at hylde, når man har fået en lille søster/bror.
- Vores nærmiljø indbyder til masser af ture ud af huset. Her lærer børnene at begå sig indenfor de sociale spilleregler om at hjælpe og vente på hinanden, samt de fælles oplevelser på turen
- Rutinepædagogik er vigtig for den sociale udvikling. Gennem dagligdagens rutiner såsom måltidet, bleskiftning, garderoben og andre fælles aktiviteter danner børnene relationer med hinanden og med de voksne

Praksisfortælling:

Ved morgensang om mandagen kommer der en voksen fra børnehaven over for at spille guitar og synge sange. Børnene er meget begejstrede for at synge og danse og sidde og lytte til den voksne, der spiller og synger. En morgen sætter vi os ned og skal til at synge, da Niels ikke ville være med og bliver ked af det. Jeg sætter mig i garderoben og snakker med ham. Der fortæller han, at han havde fået en guitar ligesom den voksne fra børnehaven og han ville gerne vise den til ham og de andre børn og spille på den. Vi finder guitaren og Niels løber hen og viser den til den voksne og spørger om han må spille med. Sammen sidder de foran børnene og spiller og børnene synger med.

Vi har fokus på fællesskaber på tværs af huset og holder derfor åbent hus den sidste fredag i måneden. Da vi er et integreret dagtilbud skal alle børnene gerne kende og være trygge ved alle voksne. Det har også en stor værdi ift. søskende.

Alsidig personlig udvikling:

- Vi skaber tydelige og faste rutiner for at skabe tryghed for børnene. Det motiverer og inspirerer børnene til at være en del af fællesskabet
- I Vandfaldet mener vi at gentagelser og genkendelighed giver mere selvværd og gåpåmod
- De voksne guider og er bevidste om at de skal gå foran, ved siden af, eller bagved barnet

Kommunikation og sprog:

- De voksne fordeler sig ud på de forskellige aktiviteter. Børnene skal selv vælge hvad de har lyst til at lave. De små forsigtige holdes i hånden og opmuntres
- De voksne fortæller om de aktiviteter der er, og følger med dem rundt.
- Samspillet mellem barn og voksen gør at barnet ytrer sin lyst/sit behov nonverbalt/verbalt om hvilken aktivitet barnet vil lave og den voksne støtter barnet gennem aktiviteten.
- Søskende søger og hjælper hinanden
- Vi sikrer at alle børn har været en del af fællesskabet, og er med i en aktivitet

Krop, sanser og bevægelse:

- En af aktiviteterne er rytmik på tværs af alle aldre i puderummet. Høj musik og fællesskab indbyder og motiverer til fysisk bevægelse
- Der er også mulighed for at lave forhindringsbaner, der udfordrer børnenes grov motorik
- Børnene udforsker deres taktile sans gennem ansigtsmaling og børnene får styrket deres finmotorik ved at udforske vores hjemmelavede modellervoks

Natur, ude liv og science:

- Om sommeren holder vi åbent hus udenfor, hvor vi baserer aktiviteterne omkring naturen
- Vi leger med vand som maling, hvor børnene maler på vores stakitter og vi maler også med rigtig vandmaling
- Vi samler sten ind, som børnene kan male på og de bliver udstillet i huset
- Vi laver kasser af gips og plastic, som vi kan sætte karse i
- Vi laver naturbingo, hvor børnene får en æggebakke, hvor der er billeder af ting, de skal finde i naturen, f.eks. 2 blade, 1 lille pind etc.
- Vi tegner efter skyggerne af vores plastik dyr. De stilles op på række på et stykke papir imod solen
- Vi afholder fredagsgymnastik udenfor mm.

Kultur, æstetik og fællesskab:

- Åbent hus indbyder til masser af leg på tværs af stuer, aldersgrupper, børnehave/vuggestue. Børnene får kendskab til de andre børn og voksne i huset
- Fast dag på måneden og fast struktur, skaber genkendelighed omkring kulturen om åbent hus.
- Vi styrker fællesskabet på tværs af aldre
- Vi styrker relationer blandt børnene og de voksne på tværs af huset

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet kommunikation og sprog ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kommunikation og sprog.

Vi har med læreplanerne lavet nedslag i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1.

- *I fællesskab taler vi om hvad der sker i nærmiljøet*
- *Vores læringsmiljøer er skabt til at understøtte sprog og kommunikation i det sociale fællesskab samt relationer i børnegruppen*

pædagogiske mål 2.

- *Børnene får erfaringer med turtagning.*
- *Børnene lærer at lytte i et fælles forum*
- *Vi tager udgangspunkt i det enkeltes barns ressourcer, for sikre barnet succes oplevelser.*

- Kommunikationen kommer til udtryk i de aktiviteter, vi laver gennem dagen
- Vi har dialogisk læsning, hvor børnene er opdelt i små grupper ud fra deres nærmeste udviklingszone
- Vi har sprogspor fra biblioteket, som er et planlagt længere forløb med dialogisk læsning og rekvisitter i forskellige sværhedsgrader.
- Projekt bøger kan også kramme, vi har forældreudlån fra vores eget bibliotek.
- Fælles morgensang hver mandag. Det er de samme sange vi synger, da gentagelser skaber en kognitiv proces, der hjælper børnene med at huske sangene.
- Sprog kufferter på hver base med forskellige hækledede dyr i, hvor barnet f.eks. vælger en sang ud fra et bestemt dyr.
- Måltidet er et sprogligt stærkt læringsmiljø, ved at italesætte alt der sker under måltidet og benævne maden udvikler/øger og nuancerer børnene deres ordforråd

- Nonverbal kommunikation

- Piktogrammer på alle baser samt i garderoben til at understøtte børnenes sprog
- Vi læser bøger med børnene i vores dagligdag udover dialogisk læsning, for at vise børnene den rigtige læseretning, samt relationen der skabes ved en til en opmærksomhed
- Kommunikation mellem voksen/barn og barn/barn imellem er vigtig for at skabe sociale relationer og udvikle deres legerepertoire
- Vi italesætter alt hvad vi gør i løbet af dagen, for at øge sprogforståelsen og deres ordforråd
- Skriftsprogsudviklingen er åben fra børnene er 2 år. Vi har indrettet sprog værksted til disse muligheder.

Praksisfortælling:

På min base har vi en dreng, som ikke har særlig meget sprog. Derfor vil han ikke være med, når vi har dialogisk læsning. Så derfor valgte jeg at læse med ham alene for at se om det kunne hjælpe med hans forståelse af bogen.

Jeg kan se at han gradvist bliver mere interesseret i bogen, når vi læser, og en dag peger han på billederne af de ord, jeg læste højt. Det gjorde ham glad og endnu mere interesseret i at læse sammen med mig.

For at få de andre temaer i spil har vi her fokus ud fra aktiviteten samling:

Alsidig personlig udvikling:

- Børnene øver sig i at lytte og vente på tur
- Børnene udvikler større ordforråd

- Børnene begynder at turde at sige noget i større grupper (fællessang)
- Vi sikrer os at børnene føler sig set og hørt, ved at aktiviteten er delvis voksenstyret
- Børnene lærer at sætte ord på deres følelser

Social udvikling:

- Vi har fokus på fællesskaber gennem dialog og empati
- Børnene lærer at vente på tur

- Børnene lærer at regulere sig selv
- Vi bruger samling til at skabe ro og opmærksomhed på hinanden
- Der bliver skabt relationer imellem børnene og de voksne

Krop, sanser og bevægelse:

- Børnene øver sig i at sidde stille og holde kroppen i ro imens der er fokus på det sproglige fællesskab
- Børnene øver sig i at være stille når et andet barn svarer på spørgsmål fra de voksne eller hvis børn og børn er i dialog.

Natur, ude liv og science:

- Vi snakker om vejret med børnene, og påklædningen der kræves
- Vi bruger piktogrammer, for at visualisere vejret for børnene og den påklædning der kræves
- Vi snakker om blomster i vores bede, sommerfuglene og hvad fuglene de siger
- Vi synger sange om dyr og lydene.
- Vi har dialogisk læsning udenfor.

kultur, æstetik og fællesskab:

- kulturen er det fællesskab vi samles om og vores fælles tredje
- vi associerer til hverdagens oplevelser og synger og snakker ud fra dem

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet krop, sanser og bevægelse ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for krop, sanser og bevægelse.

Vi har med læreplanerne lavet nedslag i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1:

- *Børnene får erfaringer med, hvordan de kan bruge deres kroppe indenfor forskellige former for bevægelsesaktiviteter, og hvad deres kroppe er i stand til.*
- *De udfordres og guides til at bruge kroppen både i kendte og ukendte motoriske øvelser*

Pædagogiske mål 2:

- *Igennem de forskellige bevægelsesaktiviteter, som er udformet som leg, oplever børnene en glæde i at bevæge sig og bruge deres kroppe*
- *De lærer nye aktiviteter og hvordan de kan bruge deres kroppe på nye og anderledes måder*
- *Alle aktiviteterne er baseret ud fra deres nærmeste udviklingszonen, det kommer til udtryk og omsættes på mange måder i vores hverdag*

- Vi har vores motorikrum (puderummet), hvor vi afholder fredags gymnastik og rytmik, samt baby massage
- Vi følger børnenes spor på legepladsen for at støtte og motivere fantasien og deres kreative evner
- Vi bruger nærmiljøet til ture ud af huset og udfordrer vores krop
- Vi har OL-uge, hvor børnene skal lave aktiviteter, hvor man bruger kroppen
- Vi har et ny indrettet Sanserum, hvor vi arbejder med børns arousal

- Babymassage/tryk det hjælper børnene til at mærke sig selv, og deres krop. Det skaber ro og low arousal hos børnene
- Morgensang
- Dialogisk læsning om kroppen
- Børnenes lege ud fra de 6 legepaletter.
- Voksenstyrede aktiviteter, hvor der er fokus på grov-/finmotorikken

Praksisfortælling:

Vi har OL-uge og dagens aktivitet var at løbe fra startfeltet til slut, hvor jeg stod og heppede på børnene. Børnene var meget begejstrede og gode til at heppe på hinanden, men Kurt havde svært ved at holde fokus på aktiviteten. Jeg prøver at få ham til at løbe sammen med mig, men han stopper halvvejs og laver noget andet. Lige pludselig opdager han sin ven Karl, som elsker at løbe og han bliver smittet af Karls begejstring. Kurt løber efter Karl og uden at opdage det ender Kurt med at være med til aktiviteten og løber frem og tilbage sammen med sine venner og hepper på dem til slut.

For at få de andre temaer i spil, vil vi fokusere på vores OL-uge

Alsidig personlig kompetence:

- Mestre forskellige bevægelsesaktiviteter.
- Udvikle mere selvtillid/selvværd og gåpåmod i løbet af aktivitetens forløb
- At kunne forstå/acceptere nederlag
- De udfordrer sig selv og hinanden i leg og øvelser
- Børnene bliver støttet, guidet og opmuntret/udfordret i et trygt miljø
- Mestre egen selvregulering ift. koldt, varmt, sulten, tørstig, ked af det og glad.

Social kompetence:

- Vi laver øvelser/lege der fremmer interaktion imellem hinanden
- Vi laver samarbejdsøvelser der udvikler gruppesamhørighed
- Spontan leg som børnene selv igangsætter

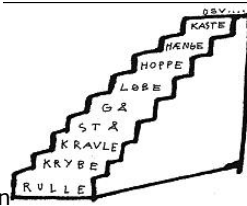
- Vi laver voksenstyrede OL-discipliner, som skaber sociale kompetencer, og derved mindsker konflikter
- Vi støtter dem i at udvikle empati og har fokus på fællesskaber, f.eks. dialog, at vente på tur, hjælpe/trøste hinanden

Kommunikation og sprog:

- At kunne forstå en bevægelsesaktivitet og derefter løse den både verbalt og nonverbalt
- Børnene udfordres til at skabe et godt sprog ved at de får mulighed for at bruge/udvikle deres krop og ved at lave fagter
- Bevægelse til sange
- Rim og remser
- Koble sprog til motorik ved at lave lege/øvelser, hvor de skal røre ved/sætte ord på forskellige kropsdele

Natur, ude liv og science:

- Vi har motorik/bevægelse på legepladsen
- Vi har rytmik på legepladsen, hvor vi laver sanglege om kroppen
- Vi har sæbeboblemaskiner, hvor børnene prøver at fange dem
- Vi har sansekar som bruges året rundt til forskellige materialer.
- Børnene får mulighed for at udforske deres fantasi og kreativitet gennem de mange muligheder på vores legeplads f.eks. finde insekter, plante blomster, gemme sig i hækken, gå på line på vores kantsten, udforske vores træskulpturer og lege på klatrestativet.
- Maler med usynlig maling.

Kultur, æstetik og fællesskab:

- Udtrykker sig til forskellige former for musik
- Ved brug af forskellige øvelser fornemmes den puls der er i musikken og børnene bevæger sig til rytmen
- Fællesskabsfølelsen i at gennemføre bevægelsesaktiviteter sammen og heppe på hinanden

- Alle børn kan være med på deres måde og bruger aktiviteterne efterfølgende på legepladsen

Natur, ude liv og science

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, ude liv og science?

- Beskriv hvordan temaet natur, ude liv og science omsættes og kommer til udtryk i praksis.
- Beskriv hvordan temaet natur, ude liv og science ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for natur, udeliv og science.

Vi har med læreplanerne lavet ned i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1:

- *På vores årlige bondegårdstur får børnene erfaringer med hvilke dyr, der lever på en bondegård, og hvordan de passes og fordres.*
- *Børnene lærer også at forbinde jord til bord, dvs. hvor maden kommer fra*
- *De udvikler en naturlig nysgerrighed for natur og dyreliv, godt hjulpet på vej af de voksne*
- *Vi laver små aktiviteter og arbejder med en undersøgende tilgang for at skabe læring i uderummet*

Pædagogiske mål 2:

- *På bondegården benævner de voksne antallet af de forskellige dyr, så børnene får en begyndende forforståelse for den matematiske opmærksomhed*

➤ *Børnene lærer om naturfænomener, da vejret kan variere under besøget, samt hvordan de forskellige dyr lever og bor (f.eks. hestestalde, mudderpøle til grise, græsmarker til får etc.)*

- Vi laver genbrugsprojekter
- Vi planter, sår forskellige frugt og blomster
- Vand ild luft temaer
- Vi har EL-Christiania cykler til ture ud af huset
- Bondegårdstur
- Plantedag med bedsteforældre
- Vi udforsker vores insekt miljø/hotel på legepladsen
- Vi bruger bibliotekets naturfaglige kasser
- Vi snakker om årstider og lærer om forskellen
- Vi laver science forsøg med vand og sæbe og ser hvad der sker, når ting bliver blandet sammen
- Vi laver vulkaner og ser hvad der sker når cola og mentors blandes sammen, vi udforsker de forskellige sammensætninger for at skabe nysgerrighed hos børnene omkring det at eksperimentere

Praksisfortælling:

Vi har science uge og vi har valgt at fryse vores plastic dyr ned i en isklump. Vi viser børnene hvordan vi kan lave det og børnene skulle grave dyret fri for se hvilket et der gemte sig i isen. Samtidig kunne de se smeltningen af isen, og hvordan dyret langsom kom frem. Børnene blev overrasket over hvilket dyr der gemte sig og synes det var sjovt at mærke kulden fra isen.

For at få de andre temaer i spil fokuserer vi på vores bondegårdstur:

Alsidig personlig kompetence:

- Kroppen bruges meget og det fremmer børnenes mentale udvikling
- Ture til bondegården fremmer børnenes nysgerrighed og dannelse, da en givende bondegårdstur lægger grunden til, at børnene vil værne om dyr og passe på naturen
- At de udvikler fantasi til at bruge turen i deres leg.
- De lærer at kende egne grænser f.eks. ved at de første gange ikke kan lide dyrene, men efterhånden bliver tryggere ved dem, så at de tør fodre dem

- at de får lyst og motivation til at røre og lege med dyr

Social kompetence:

- på en bondegårdstur styrkes børnene relationer i fællesskabet.
- her er der mulighed for at lære hinanden at kende og udvikle venskaber
- de lærer at give plads til hinanden og vente på tur, så alle kan se dyrene

Kommunikation og sprog:

- Der sættes ord på børnenes forskellige oplevelser/aktiviteter og spørgsmål bliver besvaret
- Der bliver givet plads til at alle får sagt noget, og der lyttes til hinanden
- Dialogisk læsning om bondegårdsdyr
- Vi øver dyrelyde gennem sanglege og rytmik
- Vi leger med dyr og snakker om alt det, vi skal se under besøget.
- Bondemanden fortæller om den mad dyrene får, og børnene er med til at lave det

Krop, sanser og bevægelse:

- Bondegårdsturen giver mulighed for forskellige bevægelser f.eks. legepladsen ligger på en bakke, det giver mulighed for at rulle og hoppe.
- Den fysiske udfoldelse giver velvære og styrker kroppen og de motoriske sanser
- De andre sanser er i spil ved at der lyttes, høres, mærkes og duftes, når der laves mad til dyrene, og børnene fodrer dem, og de kan lugte dyrene

Kultur, æstetik og fællesskaber:

- Bondegårdsturen giver mulighed for at udforske og udfordre sin fantasi
- De største vuggestuebørn omsætter deres indtryk til udtryk ved at tegne og sætte ord på det de tegner, som deres egne sociale fortællinger
- De mindste vuggestuebørn bruger de indtryk de har fået gennem deres lege ved at de siger dyrelydene, eller imitere det de så og hørte
- På vores årlige tur får vi en forståelse for hvor mælk, mel, korn og kød kommer fra
- Bondegårdsturen er et fælles tredje som indbyder til socialt fællesskab, og styrker relationen mellem børnene og mellem barn og voksen
- Efter turen laves der en udstilling i vores monter

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for temaet:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter det pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab omsættes og kommer til udtryk i praksis.

- Beskriv hvordan temaet kultur, æstetik og fællesskab ses i samspil med de øvrige temaer.
- Beskriv hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter de to mål for kultur, æstetik og fællesskab.

Vi har med læreplanerne lavet nedslag i læringsmiljøer, rutine pædagogik, og pædagogik hele dagen med fokus på børneperspektivet, dannelse, udvikling, læring og trivsel.

Pædagogiske mål 1:

- *Der er plads til alle børn - fokus på mangfoldigheden*
- *Alle børn bliver set, hørt og taget alvorligt*
- *De voksne er anerkendende overfor om børnene vil deltage i aktiviteten eller ej*
- *De voksne justerer sig efter barnets ressourcer ud fra NUZO*
- *Barnet møder nye sider af sig selv og de andre børn*

Pædagogiske mål 2:

- *Vi deler børnene op i små grupper og præsenterer dem for forskellige materialer*
- *Deres udklædning vækker deres nysgerrighed og fantasi, det udvikler deres kreative leg*
- *De får lov til at udtrykke sig kreativt på hver deres måde*

- Kommer til udtryk i de aktiviteter, der sker i hverdagen, f.eks. kunst/projekt udstillinger
- Børnene afholder ferniseringer af deres kunst for hinanden
- Vi afholder fastelavn i Vandfaldet, hvor de voksne også er klædt ud
- Vandfaldet afholder afslutning for ældste gruppen, inden de starter i skole for at indikere en ny begyndelse
- Sankt Hans afholdes fælles ude på børnehavens legeplads, hvor vi synger fællessang og brænder heksen af på bålet.
- Vandfaldet afholder påskefrokost for børnene, og vi sår karse til maden, som børnene får lov til at smage.
- OL-uge hvor hele huset ud fra børnenes nærmeste udviklingszone laver forskellige aktiviteter som udfordrer børnenes motoriske evner

- Ved Halloween har Vandfaldet valgt at det afholdes i børnehaven, da de holder en udklædningsfest for børnene. Vuggestuen laver kun græskarudskæringer med børnene
- I Vandfaldet har vi ofte et projekt, der hedder Genbrug, hvor vi genbruger alt hvad vi kan, og udstiller det i huset. Vi inddrager forældrene ved at de kommer med materialer hjemmefra
- Ældstegruppen opfører Lucia optog i december fra morgenstunden
- Børnehaven i Vandfaldet laver hver fredag gymnastik med alle børnene inden frokost og de store vuggestuebørn deltager også, da det giver mulighed for at introducere dem for børnehavelivet
- Vandfaldet har valgt at have åbent hus den sidste fredag i måneden, for at børnene har mulighed for at lege på tværs af alle aldre. Der igangsættes flere forskellige aktiviteter i huset som indbyder til socialt samvær
- Besøg biblioteket til udstillinger og filmforestillinger
- I Vandfaldet har vi fælles morgensang hver mandag for vuggestuen, hvor Mads kommer og spiller guitar.
- Vi starter med at børnene ferniserer sin kunst for hinanden og nogen gange udstilles kunsten på rådhuset
- Dagligdagens kreative ting bruges til pyntning af vores hus inden de får det med hjem
- Vi har besøg af en teatergruppe hvert år.

Praksisfortælling:

Det er fastelavn og børnene er udklædt. Hvert år tager vi et gruppebillede af børnene, så de sidder alle klar på gulvet, da Rosa ikke vil være med, da hun ikke er udklædt. Jeg selv er klædt ud og siger til hende, at det ikke gør noget - hun bare er klædt ud som sig selv. Men Rosa bliver ked af det og vil gerne klædes ud, så vi går ind på nabostuen og finder vuggestuens udklædningsstøj, hvor Rosa så får lov til at vælge sin udklædning. Hun kommer stolt ind på stuen og viser sin kjole frem. Og sætter sig forrest for at være med på billedet sammen med sine venner

For at få de andre temaer i spil fokuserer vi på aktiviteten fastelavn:

Alsiddig personlig kompetence:

- Børn udvikler mod og lærer forståelsen af kostumet gennem rollelege
- Ikke være udklædt til at være udklædt

- Børnene får gåpåmod og lærer at turde vise sig frem
- De lærer at udsætte egne behov, f.eks. der bliver udnævnt én konge og én dronning, ikke alle kan vinde
- De udvikler deres fantasi og kreativitet, ved at lege det man er udklædt i

Social kompetence:

- Der indbydes til et inkluderende fællesskab, hvor børnene kan udfolde sig og bruge deres fantasi
- Social rolleleg, børnene leger ud fra den inspiration, de får af deres kostumer
- Børnene lærer at udsætte egne behov og vente på tur ved tøndeslagning
- Alle børn indgår i en ligeværdig form for fællesskab, da der ikke er nogen, der skiller sig ud
- Børnene motiverer hinanden til at prøve at slå katten af tønden og ved at heppe på hinanden
- Vi slutter af med at dele det der er i tønden og spise en Fastelavnsbolle

Kommunikation og sprog:

- Vi øver fastelavn sangen op til arrangementet
- Vi snakker om hvem de er udklædt som, og hvad deres karakterer kan gøre og sige
- Vi snakker om hvad fastelavn er under kreative aktiviteter
- Vi snakker om de regler der er under tøndeslagning og tydeliggør det visuelt ved at de voksne har forskellige roller ift. børnenes sikkerhed.

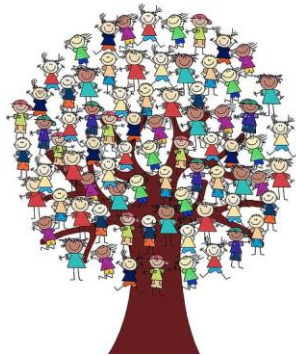
Krop, sanser og bevægelse:

- De bruger kroppen på forskellige måder ved rollelege
- De udfordres på det grove motoriske ved tøndeslagning
- De udfordres på finmotorikken gennem de kreative aktiviteter (klipning, tegning og maling af vores tønder)
- Den taktile sans stimuleres ved ansigtsmaling, og tøndemaling
- Vi laver rytmik og sanglege om fastelavn

Natur, ude liv og science:

- Vi bruger tønder af pap og køller af træ
- Vi bruger fastelavnsris af birk
- Børnene lærer den rette slagteknik for at få tønden ned

Inklusionstræet

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi bruger ofte nærmiljøet når vi f.eks. har temaer, hvor vi kan inddrage f.eks. biblioteket, naturen, rådhuset, rensningsanlægget, Falck stationen, møllen, et plejehjem, lokal museet, dagligvarebutikkerne eller andre interessenter.

- ✓ *Vi samarbejder med biblioteket, om materialet sprogspor og bøger kan også kramme, ser film, teater og deltager i øvrigt i deres aktiviteter.*
- ✓ *Når vi har temaer så involverer vi ofte rådhuset f.eks. vand/luft tema og kunststillinger som fast hænger på rådhuset*

- ✓ Samarbejde med center for By, kultur og fritid. Vi har lånt 5 skulpturer, hvor vi har tegnet, rørt, undersøgt samt brugt vores fantasi. De står udstillet i Vandfaldet.

- ✓ Vi har i perioder samarbejde med Røde Kors, hvor der kommer en pensioneret pædagog ud og læser for børnene

- ✓ Brobygning med sfo og skole

- ✓ Samarbejde med sundhedsplejerskerne omkring **hygiejne i**
- ✓ Samarbejde med børnetandplejen.

- ✓ Vi samarbejder med de andre dagtilbud i vores område, hvor vi skiftes til at afholde forskellige aktivitetsdage.

- ✓ Deltager når Egedal udbyder forskellige aktiviteter som f.eks. besøg på møllen og naturvejlederprojekter både med og uden børnene.

Kommenterede [BNT1]: I hvad? Vuggestuen?

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

- ✓ Børnehuset Vandfaldet er et stort lyst hus med højt til loftet. Rundt omkring i huset har vi støjdæmpende rumdelere, der samtidig giver mulighed for at børnene selv kan skabe små legezoner. Vi vægter altid børneperspektivet når vi handler.

Vi har klapborde, der kan slås op, så børnene har plads på gulvarealet til f.eks. togbane, bilbane og til at bygge med klodser.

- ✓ Vi kan dele rummene op med skydedøre. Vi følger børnenes spor og indretter læringsmiljøer ud fra det vi ser børnene er optaget af

✓ *Vi har indrettet en afdeling i fællesrummet med hus, køkken, have, børneseng og klæd-ud- tøj, samt forretning.*

- ✓ *Alle personaler har ICDP (International Child Development Programme) hvilket gør at vi justerer os ind på børnene.*
- ✓ *Vi har indrettet et sanserum som psykisk læringsrum, hvor der er taget højde for lys, lyd, farver og sanser stimulation.*
- ✓ *Vi inddeler børnene i små grupper, så de føler sig som en del af fællesskabet og små venskaber kan spire.*
- ✓ *Vi har ansat en kunst pædagog, som har fokus på æstetikken i børnenes kunst, hun udsmykker rummene med børnenes egne kreationer, og laver løbende ferniseringer*
- ✓ *Vi har et stort lyst motorikrum, der er indrettet i glade farver med store puder/madrasser og motorik redskaber.*
- ✓ *På vores store legeplads er der masser af muligheder for at børnene både kan fordybe sig, lege mere vildt, og der er plads til at børnene selv kan skabe små legestationer uden at blive forstyrret.*
- ✓ *Vi arbejder med piktogrammer for på den måde at skabe genkendelig for børnene.*
- ✓ *De ældste børnehave børn udarbejder hver andet år en børnemiljø vurdering i form af børneudsagn når der holdes samling. Det er de voksne der stiller spørgsmål ud fra et spørgeskema, og der laves handlingsplan ud fra udsagnene. Så barnets stemme bliver hørt.*

Værktøjskasse

Du kan læse mere om **den styrkede pædagogiske læreplans** rammer og indhold her:

https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/7044%20EVA%20SPL%20Publikation_web_1.pdf

Du kan læse mere om **evaluerende pædagogisk praksis** her:

<https://emu.dk/daqtilbud/en-paedagogisk-laereplan/evaluerende-paedagogisk-praksis>

Du kan læse mere om **redskab til selvevaluering** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20selvevaluering.pdf>

Du kan læse mere om **redskab til forankringsproces** her:

<https://emu.dk/sites/default/files/2019-03/Redskab%20til%20forankringsproces.pdf>

Du kan læse mere om **forældresamarbejde** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/foraeldresamarbejde>

Du kan læse mere om **samspil og relationer i det pædagogiske læringsmiljø** her:

<https://emu.dk/dagtilbud/en-paedagogisk-laereplan/samspil-og-relationer-i-det-paedagogiske-laeringsmiljo>